

prof. dr hab. Andrzej P. Bator

Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji

Recenzja w postępowaniu o nadanie stopnia doktora sztuki Pani mgr Karolinie Podoskiej, doktorantce Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku na podstawie: Umowa o dzieło Nr RU/PN1/49/2024.

Do pisma przewodniego została dołączona dokumentacja, którą mgr Karolina Podoska złożyła w formie papierowej i cyfrowej.

W dostarczonej dokumentacji znajdują się między innymi:

1. Dokumentacja dorobku artystycznego i dydaktycznego.
2. Rozprawa doktorska.
3. Album autorski oraz wizualizacja wystawy dzieła przewodowego.
5. Dokumentacja dorobku artystycznego w formie cyfrowej (pliki PDF).

Dane doktorantki

Pani mgr Karolina Podoska urodziła się [REDAKTOWANE] w Gdyni. Tytuł magistra sztuki uzyskała w 2008 r. w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku na Wydziale Grafiki. Od roku 2018 jest doktorantką Międzywydziałowych Środowiskowych Studiów Doktoranckich ASP w Gdańsku, w ramach których z powodzeniem zrealizowała program studiów oraz pomyślnie przeszła weryfikację efektów uczenia dla kwalifikacji na poziomie 8. Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Mgr Karolina Podoska uprawia wolny zawód, zgodnie ze swoim wykształceniem, zajmuje się m.in. projektowaniem graficznym, kreacją kampanii reklamowych, produkcją sesji zdjęciowych, usługi marketingowych i PR dla firmy, instytucje, organizacji pozarządowych oraz klientów indywidualnych.

Dokumentacja twórczości

Magister Karolina Podoska po uzyskaniu tytułu magistra sztuki wypracowała następujący dorobek artystyczny:

Wystawy indywidualne

2020 - PLAKATY #1, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku im. Josepha Conrada Korzeniowskiego, filia: Biblioteka na Strzyży; PLAKATY #2, SOPOTEKA | Galeria Kultury Multimedialnej Biblioteka Sopotka – Miejska Biblioteka Publiczna w Sopocie im. Józefa Wybickiego; PLAKATY #3, Wojewódzka i Miejska

Biblioteka Publiczna w Gdańsku im. Josepha Conrada Korzeniowskiego, filia: Biblioteka Niedźwiednik; **PLAKATY #4**, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku im. Josepha Conrada Korzeniowskiego, filia: Biblioteka Manhattan; **PLAKATY #5**, Strefa Sztuki, Wydział Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej; „Sztuka komunikacji w plakacie” - wystawa on-line, współpraca: filia Biblioteka na Strzyży Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku im. Josepha Conrada Korzeniowskiego; „Portret kobiety inspirowany Witkacym” No.2, fotografia, SOPOTEKA Galeria Kultury Multimedialnej, Biblioteka Sopotka, Miejska Biblioteka Publiczna w Sopocie im. Józefa Wybickiego; „Portret kobiety inspirowany Witkacym” No.1, fotografia, Pracownia Ważka Caffè w Gdańsku; „Kobieta w sztuce street art`u” - wystawa fotografii, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku im. Josepha Conrada Korzeniowskiego, filia: Biblioteka na Strzyży; **2019** - Plakaty, Galeria Sztuki Nowy Warzywniak, Oliwski Ratusz Kultury w Gdańsku; „Kaszubskie inspiracje (i nie tylko...)” wystawa plakatów w Filii nr 3 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Aleksandra Skulteta w Tczewie; „Obrazy & litery”, plakat, BIBLIOTEKA MANHATTAN - Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku; „Akt kobiety inspirowany Matissem”, rysunek, Pracownia Ważka Caffè, Gdańsk Garnizon; „Kobieta & Kolor” wystawa fotografii, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku im. Josepha Conrada Korzeniowskiego, BIBLIOTEKA MANHATTAN; Rysunki, Galeria Art in Architecture w Gdańsku; Plakaty, Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku; **2008** - „Kaszuby - Kaszëbë” - wystawa autorskiej identyfikacji wizualnej - projektu dyplomowego, Muzeum Kaszubskie im. Franciszka Tredera, Kartuzy.

Wystawy zbiorowe (międzynarodowe w kraju i zagranicą)

2023 - „Dopóki Ziemia...” - wystawa twórców z Trójmiasta i Litwy, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, Stowarzyszenie Nowy Port Sztuki; **2022** - 5. Międzynarodowe Biennale Plakatu Lublin 2021, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie; „Women's Sensitivity 2”: Karolina Podoska / Anna Warenik-Gabbiani / Yaprak Aktimur / Hanne Kiiveri (polsko-włosko-turecko-fińska wystawa), Galeria Nowy Warzywniak - Oliwski Ratusz Kultury w Gdańsku; **2022** - „Wody!” - wystawa artystów mieszkających w Trójmieście oraz związanych z Wybrzeżem, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku **2020** - „Women's Sensitivity”: Karolina Podoska /Anna Warenik-Gabbiani / Yaprak Aktimur (polsko-włosko-turecko wystawa), Galeria Nowy Warzywniak - Oliwski Ratusz Kultury w Gdańsku; „GŁOSY WOLNOŚCI” - międzynarodowa wystawa 110 plakatów wolnościowych, 110 twórców w ramach wydarzeń Rocznicy 40-lecia Porozumień Sierpniowych ŚWIĘTA WOLNOŚCI I DEMOKRACJI, Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku; „GŁOSY WOLNOŚCI” - międzynarodowa wystawa 110 plakatów wolnościowych, Galeria Nowy Warzywniak - Oliwski Ratusz Kultury w Gdańsku; **2021** - 27. Biennale Plakatu Polskiego, Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach; „Życie, kocham Cię nad życie” - wystawa artystów mieszkających w Trójmieście oraz związanych z Wybrzeżem, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; Wystawa plakatu, Strefa Sztuki - Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska; **2020** - PlakatFest Starter - wystawa retrospekcyjna wybranych plakatów z poprzednich edycji Między-narodowego Festiwalu Plakatu PlakatFest w Chorzowie, „Galeria w Bramie”, Chorzowskie Centrum Kultury; **2019** - „Wiersz + Obraz pod hasłem Pan Cogito”, wystawa pokonkursowa, Towarzystwo Przyjaciół Sopotu, Dworek Sierakowskich w Sopocie; „Gdańsk Miasto Wyjątkowe” - wystawa artystów mieszkających w Trójmieście oraz związanych z Wybrzeżem, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; Wystawa prac doktorantów ASP w Gdańsku, Galeria Sztuka Wyboru, Garnizon, Gdańsk; **2018** - „Przychodzimy... Odchodzimy...” - 10. wystawa artystów mieszkających w Trójmieście oraz związanych z Wybrzeżem, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; **2017** - „Drzewa, póki jeszcze stoją” - polsko-litewska wystawa malarstwa, Ratusz Staromiejski -Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; **2016** - PlakatFest - 1. Śląski Festiwal Plakatu w Chorzowie, kompleks Szytgarka, Chorzowskie Centrum Kultury; „Między niebem a ziemią” - polsko-litewska wystawa malarstwa, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; Wystawa sztuki w ramach SKAT International Golf Cup, Sierra Golf Club, Pętkowice k. Wejherowa **2015** - rysunki & malarstwo - Karolina Podoska i Agnieszka Kirzanowska-Osińska, Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku; „To Lubię” - 7. polsko-litewska wystawa malarstwa, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; „Plakat głosem wolności. Kolekcja powstała z okazji 20-lecia Międzynarodowego Biennale Plakatu w Meksyku 2010”, Muzeum Plakatu w Wilanowie - Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie; **2014** - „Oda do wody” - wystawa międzynarodowa, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; „Portret artysty” - pokonkursowa wystawa fotografii pod honorowym patronatem prof. Krzysztofa Pendereckiego, Miejska Galerii Sztuki Extravagance - Sosnowieckie Centrum Sztuki - Zamek Sielecki w Sosnowcu; **2013** - 660-lecie Olsztyna - pokonkursowa wystawa plakatów promujących Olsztyn z okazji 660-lecia, Urząd Miasta Olsztyna; 16. Salon Plakatu Polskiego, Muzeum Plakatu w Wilanowie - Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie; „Pamiętajcie o ogrodach” wystawa polsko - litewska, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; **2012** - „Czarno białe i w kolorze” - wystawa międzynarodowa, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; **2011** - 15. Salon Plakatu Polskiego, Muzeum Plakatu w Wilanowie -

Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie; **2010** - FETA 2010 - 13. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych, wystawa pokonkursowa plakatów - Klub Plama - Gdański Archipelag Kultury; „To też jest Gdańsk” - projekt realizowany przy współpracy gdańskich artystów i Urzędu Miasta Gdańska; „Voces en Libertad” / „Głosy Wolności” - międzynarodowa wystawa plakatu pod patronatem ambasadora Meksyku w Polsce, Ostrowskie Centrum Kultury, Ostrów Wielkopolski; **2009** - 14. Salon Plakatu Polskiego, Muzeum Plakatu w Wilanowie - Oddział Muzeum; „Magiczny Gdańsk” - projekt artystyczny zrealizowany przy współpracy gdańskich artystów i Urzędu Miasta Gdańska, Gdańsk; „50 x 50” - wystawa międzynarodowa sztuki, Ratusz Staromiejski - Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku; **2008** - 7 edycja Międzynarodowego Konkursu AUTOPORTRET - wystawa pokonkursowa, Muzeum Regionalne w Stalowej Woli.

Wystawy zbiorowe za granicą:

2023 - Juxtapose Art Fair, Godsbanen, Aarhus, Dania - udział w międzynarodowych targach sztuki w ramach prezentacji artystów współpracujących z the Lacuna Festivals / Lacuna Studios (Ekspozycja prac kilkunastu wybranych artystów z całego świata, którzy na przestrzeni ostatnich lat uczestniczyli w Festiwalach Lacuna, prezentujących różne dziedziny sztuki); Lacuna Festivals 2023 - International Contemporary Art Festival METAMORPHOSIS edition, główny organizator: The Lacuna Studios, Sala; Lacuna Festivals 2022 - International Contemporary Art Festival CLASH edition, główny organizator: The Lacuna Studios, galeria Sala El Aljibe - Hara, Las Palmas, Lanzarote, Wyspy Kanaryjskie - Hiszpania; **2022** - 12th Virtual Biennale Prague 2022 | 12. Virtuální bienále Praha 2022 International Art & Design Exhibition, Altán Klamovka Gallery, The Association of Applied Graphics and Graphic Design - AUG Design, Praga, Republika Czeska; TRENTO ART FESTIVAL 2022 - the TRENTO ART PRIZE 2022 w kategorii Profesjonaliści, selekcja w grupie 12 finalistów (indywidualna wystawa każdego z finalistów), organizatorzy: VISUAL ART OFFICE - kurator Mauro Defrancesco, Trento, Gmina Trentino, Włochy; **2021** - Borderline ArteFestival Varallo 2021, organizatorzy: Stowarzyszenie Borderline Arte Festival i Gmina Varallo, Włochy, ekspozycja prac Karoliny Podoskiej: Palazzo d'Ada, Varallo, Piemont, Włochy; **2020** - 6th Festival of Contemporary Art «Debarcader-2020», 3-17.11.2020, Państwowe Muzeum Historyczne Południowego Uralu, Czelabińsk, Rosja (we współpracy z 11th Virtual Biennale Prague 2020); 11th Virtual Biennale Prague 2020 | Prague International Art & Design Exhibition, Altán Klamovka Gallery, Praga, organizatorzy: Altán Klamovka Gallery, FAD UJEP Ústí nad Labem - Wydział Sztuki i Projektowania na Uniwersytecie Jana Ewangelisty Purkyně w Ústí nad Labem, Praga, Czechy; **2019** - BABELE | Exposure of Mini Quadro 66th edition - an international art exhibition, Spazio SV San Vidal Exhibition Center in Venice / Centrum Wystawiennicze Spazio SV w Wenecji, Włochy (międzynarodowa wystawa miniatur); **2011** - „VOCES EN LIBERTAD / VOICES IN FREEDOM” - udział w międzynarodowych wystawach kolekcji plakatów o tematyce wolnościowej 110 twórców z 5 kontynentów; **2010** - „VOCES EN LIBERTAD / VOICES IN FREEDOM” - udział w międzynarodowych wystawach kolekcji plakatów o tematyce wolnościowej 110 twórców z 5 kontynentów; 11. Międzynarodowe Biennale Plakatu w Meksyku, Museo Franz Mayer Artes Decorativas en México / Muzeum Sztuk Dekoracyjnych im. Franza Mayera, Mexico City, Meksyk (w kategorii plakat kulturalny: „Kaszuby- Kaszëbë” ver. 2008/ projekt dyplomowy); **2009** - 9. Międzynarodowe Triennale Plakatu w Toyamie, The Museum of Modern Art, Toyama, Japonia (w kategorii plakat kulturalny: „W hołdzie Henrykowi Tomaszewskiemu”); **2008** - 10. Międzynarodowe Biennale Plakatu w Mexico City (plakat kulturalny), Trama Visual A.C., Museo Franz Mayer Artes Decorativas en México; Rysunki: Karolina Podoska & Agnieszka Kirzanowska-Osińska, Druskiennickie Uzdrowisko, Druskienniki, Litwa.

Z powyższej specyfikacji wynika, że doktorantka po ukończeniu studiów w 2008 roku zrealizowała 17 wystaw indywidualnych oraz wzięła udział w ponad 80 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą (na których prezentowała głównie plakat, ale również fotografię i kolaż), które odbyły się w 17 krajach, m.in. w Argentynie, Bułgarii, Czechach, Danii, Ekwadorze, Hiszpanii, Izraelu, Japonii, Meksyku, RPA, Rosji, Urugwaju, USA, Wenezueli, we Włoszech, na Kubie i Litwie. Warto w tym miejscu odnotować, że doktorantka jest laureatką szeregu nagród i wyróżnień: 2014 - 1. nagroda w ogólnopolskim konkursie na plakat promocyjny 18. edycji Międzynarodowego Festiwalu Filmów Dokumentalnych OFF CINEMA, Centrum Kultury ZAMEK w Poznaniu; 2008 - 2. nagroda - srebrny medal na 10. Międzynarodowym Biennale Plakatu w Meksyku w kategorii Plakat Kulturalny za plakat pt.: „W hołdzie Henrykowi Tomaszewskiemu”; 2005 - 3. nagroda w ogólnopolskim konkursie na plakat promocyjny dla 8. Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów imienia Grzegorza Fitelberga Katowice 2007; 2005 - 1. nagroda w ogólnopolskim konkursie na plakat promocyjny „Gaz ziemny - jako naturalne źródło energii”, ogłoszonym przez Gazownię Kraków; 2005 - nagroda w konkursie fotograficznym „Pomniki techniki” tygodnika POLITYKA, otrzymana za cykl czarno-białych zdjęć Stoczni Gdańskiej; 2021- wyróżnienie

honorowe w kategorii: TXT-EXPERIMENT plakat typograficzny za plakat pt. „Wystawa Głosy Wolności - Młodzi Projektanci ASP Gdańsk” na 5. Międzynarodowym Biennale Plakatu Lublin 2021, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, Instytut Sztuk Pięknych w Lublinie.

Prace artystki znajdują się w zbiorach kolekcjonerskich w kraju i za granicą (m.in.: The Lacuna Studios permanent collection, Hiszpania; 2023, 2022 kolekcja sztuki organizatora Lacuna Festivals - International Contemporary Art Festival (fotografia z cyklu „Women’s Sensitivity” i „Woman and the color “); Muzeum Sztuki Współczesnej w Toyamie -The Museum of Modern Art, Toyama, Japonia (plakat pt. „W hołdzie Henrykowi Tomaszewskiemu”); Muzeum Sztuk Dekoracyjnych w Paryżu - Les Arts Décoratifs - Musée de Publicité, Paris 2007 (plakat pt. „Bądź mądry - czytaj prasę”; Trama Visual A.C., Mexico City - kolekcja Organizatora Międzynarodowego Biennale Plakatu w Meksyku 2010, 2008; (plakaty pt.: 1. „W hołdzie Henrykowi Tomaszewskiemu”, 2. „Kaszuby-Kaszëbë” ver. 2008: *deska malowana*; Oces en Libertad” / „Voices in Freedom”- kolekcja organizatora Biennale Plakatu w Meksyku o tematyce wolnościowej i praw człowieka (plakat pt.: „Voices in Freedom”) 2009; Muzeum Śląskie w Katowicach 2022; Instytut Sztuk Pięknych, Wydział Artystyczny Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie 2022; Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie 2020; Muzeum Plakatu w Wilanowie - Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie 2006, 2009, 2010, 2011, 2013 Muzeum Regionalne w Stalowej Woli, 2008.

Za istotną działalność mgr Karoliny Podoskiej należy przyjąć jej współpracę z szeregiem instytucji regionalnych, dodajmy, przede wszystkim pro bono, co w istotny sposób uzupełnia sylwetkę doktorantki (Politechnika Gdańska; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku; Fundacja Wspólnota Gdańska; Galeria Nowy Wąrzywniak Ogród Marzycieli, Oliwski Ratusz Kultury w Gdańsku; Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie; Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku; Fundacja Wspólnota Gdańska; GDAŃSKA GALERIA MIEJSKA - Galeria Güntera Grassa; Fundacja Czas Dzieci z siedzibą w Krakowie; Biuro Promocji Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku - Patio ASP).

Ocena pracy doktorskiej i dzieła artystycznego

Magister Karolina Podoska przedstawiła do oceny dzieło przewodowe powstałe pod kierunkiem prof. Sławomira Witkowskiego, które opatrzone zostało tytułem ***Kobieta w reklamie i prokobieca kampania***. Rozważania teoretyczne, z natury rzeczy stanowiące komplementarną część rozważań badawczych, zgodnie z zapowiedzią K. Podoskiej mają charakter absolutnie fundamentalny w wyznaczeniu adekwatnej perspektywy konkretyzacji dzieła artystycznego. W swoich rozważaniach Autorka podnosi interesujące ją kwestie związane z mariażem reklamy i społecznego statusu kobiety w siedmiu paragrafach: *Trochę historii, czyli o genezie reklamy* (s.19); *Kobiety i przemiany społeczne XIX, XX, XXI wieku* (s.29); *Współczesna kobieta oczami twórców kultury* (s.41); *Wizerunki kobiet w reklamie, stereotypy, uprzedmiotowienie, manipulacje i autorytety...* (s.53); *Reklama i etyka* (s.89); *Prokobieca kampanie reklamowe* (s. 95).

Dysertację kończy bibliografia, spis ilustracji oraz abstrakt i słowa kluczowe.

Tok intelektualnej analizy, jaki przyjęła doktorantka, co wynika z wymienionych wyżej tytułów paragrafów, ześrodkowany jest wokół kluczowych kwestii podejmujących problematykę fenomenu reklamy od zarania po współczesność; szerokie tło emancypacji kobiet w kulturze Zachodu, jakie znamy z dokonań sufrażystek i feministek; figury kobiety jako przedmiotu twórczej inspiracji a zarazem egzemplifikacji znaczeń symbolicznych, zarówno tych wzniosłych, jaki i wyczerpujących się na poziomie czysto zmysłowym, ale również w obu porządkach jako osoby wykorzystującej swoje płciowe walory jako instrument perswazji i władzy; wreszcie odnoszących się do zagadnień etycznych, a ściślej rzecz ujmując do kodyfikacji niektórych z zabiegów marketingowych jako moralnie niedopuszczalnych (jednakże nie ze względu na fakt, że są one nieetyczne, bo też etyka jest uogólnioną teorią moralnej wartości czynów, a taka, do tej pory, w reklamie nie została wypracowana, co w świecie wartości relatywnych i sytuacyjnie labilnych dziwić nie może, niestety). W każdym razie czytelnik rozprawy Podoskiej zapoznaje się nie tylko z ewolucją reklamy, tzw. dźwigni handlu, instrumentu informującego i promującego produkt, ale dociera do jej aktualnie osiągniętego celu, czyli współczesnego statusu reklamy, która przeobraziła się w rzeczywistość autonomiczną, a należałoby powiedzieć, w meta rzeczywistość – stała się wzorcem i sposobem istnienia i w ten sposób tłumaczy swoją obecność w świecie. Stało się bowiem, że na egzystencjalnie kluczowe pytania, jak na przykład o sens życia, z łatwością odpowiada nam reklama, podpowiadając, a nawet stanowczo perswadując, do czego mamy dążyć, co posiadać, jak żyć etc. Gwoli ścisłości należy stwierdzić, że w tym rzeczowym sprawozdaniu, a więc z natury beznamietnym, wyczuwa się emocjonalne zaangażowanie doktorantki w niektóre aspekty działania tzw. reklamy społecznie zaangażowanej w walkę z niektórymi przejawami negatywnych skutków reklamy (modowej i wizerunkowej) i ich nośników, głównie związanych z mediami społecznościowymi, które mają obiektywnie deprecjonujący wpływ, chociażby na dzieci. Zatem mgr Karolina Podoska, co bardzo ważne, jawi się tu nie tylko jako badaczka, zaangażowana społecznie i zawodowo w świat reklamy, ale również jako osoba, która wobec tego świata pozostaje w krytycznej niezgodzie.

Wszystko to razem uwzględnione każe mi stwierdzić, że dzieło doktorskie w warstwie badawczej jest najwyższej próby, a także na poziomie propedeutycznym stanowi znakomite kompendium wiedzy, które z powodzeniem spełniłoby wszystkie wymogi uniwersyteckiego skryptu serii wykładów w zakresie poruszanej problematyki nie tylko dla studentów sztuki, ale i kulturoznawstwa czy socjologii sztuki. Co również ważne, dysertacja jest nie tylko napi-

sana sprawnym, klarownym językiem, oparta na świetnie dobranej reprezentatywnej literaturze przedmiotu, ale również znakomicie zilustrowana.

Ze swej strony dodam jednak, kierowany czystą, męską złośliwością, że wywód, jakkolwiek spójny, poznawczo i intelektualnie satysfakcjonujący, wpisuje się przede wszystkim w wiodący nurt debaty w zakresie poruszanej problematyki i nie uwzględnia głosów niszowych, obecnie marginalnych. Mam tu na myśli zupełnie zasadniczą dla doktorantki kwestię społecznego uprzedmiotowienia kobiety i jej wizerunku, który od co najmniej półwiecza jest dziełem przede wszystkim samych kobiet. To nie kto inny, jak same kobiety tworzą wizerunkowe kanony, które, po pierwsze w naturalny sposób spełnione być nie mogą, po wtóre, jawią się jako rzeczywistość estetycznie represyjna, pozostająca nieosiągalną, efektywnie dyskwalifikującą, a nawet wykluczającą, porównywaną z usankcjonowaną kulturą uzależniającego samookaleczenia, wreszcie po trzecie, wymogi, jakie stawiają sobie kobiety, mężczyznom są nie tylko obce, często percepcyjnie dla nich niedostępne i co najważniejsze niedorzeczne – tylko kobiety, jak sądzę, są w stanie traktować grę w udawanie serio, a więc jako zjawisko rzeczywiste. Być kimś i sobą zarazem, a być kimś na obraz czegoś lub kogoś, to zgoła dwie różne koncepcje podmiotu, dodajmy, ta druga jest wewnętrznie sprzeczna.

Część druga zagadnienia, artystyczna, teoretycznie również dogłębnie opisana i sformułowana jako ***Kobieta w reklamie i prokobieca kampania***, to obszerna prezentacja procesu twórczego poprzedzającego dzieło przewodowe, które w tytule zostało doprecyzowane, a więc i zdefiniowane jako ***Mulieres in elementis***.

Doktorantka wskazuje na trzy zasadnicze tropy, które stały się dla niej istotną inspiracją dla opracowania formalnego swojego dzieła. Pierwszym z nich jest twórczość Christiana Boltanskiego, drugim i trzecim rysunkowe notacje Henryka Tomaszewskiego i Henri Matisse'a. Pierwszy z tych tropów wydaje się najważniejszy, odnoszący do fundamentu dzieła, a więc do strategii plastycznego przedstawienia. Rzecz jasna nie idzie tu o narracyjne paralele, bo ich nie ma, a o ogólny wyraz przedstawień. Boltanski odnosząc się do historii swoich żydowskich przodków, a ściśle rzecz biorąc do czasów shoah, mrocznych dni cierpienia, śmierci i utraty pamięci o konkretnym indywiduum, podejmuje ten temat jako uniwersalną ludzką tragedię – cytowane przez artystę portrety anonimowych ludzi to portrety każdego z nas, bo też ludzka historia jest nam wszystkim wspólna. U doktorantki wizerunki kobiet wzięte z reklam to wizerunki każdej kobiety, przynajmniej na poziomie uwikłania się ich w ogólną kobiecą historię ciągle mijającej teraźniejszości. Drugą, również pierwszorzędną cechą instalacji Podoskiej,

której źródła biją z obiektów Boltanskiego, jest gra przestrzeni i światłem, jako nośnikiem obrazowania i płynącej z niej narracji. O ile u Boltanskiego na ogół świetlistych transparentności widz musiał poszukiwać z głową zadartą do góry, a więc zwróconą w stronę Transcendensu lub zaglądając do wnętrza quasi sakralnych przedmiotów, jak chociażby rozświetlonych pudełek z cyklu *Autel de Lycée Chases*, to realizacja Karoliny Podoskiej, przeciwnie, nie podlega wyłącznie, ani nie przede wszystkim, oglądowi zewnętrznemu. Natomiast inspiracje związane z zastosowaniem rysunku, jako podłoża graficznej ekspresji, a w przypadku plakatów Tomaszewskiego również typografii będącej głównym motywem lub odgrywającej rolę głównego motywu prac, lub rysunkowych szkiców aktów fowisty Matisse, w które, twórczo rozpoznane już w swej lapidarności, wpisywał wycinankowe malarskie postaci, jak chociażby w sztandarowych pracach z serii *Niebieskich aktów*, wydają się być oczywiste – to wspólny obszar językowy, który różnicują jedynie jego dialekty. Jako uzasadnienie tej tezy wskazuję przynajmniej niektóre z dokonań doktorantki, jak chociażby plakat poświęcony twórczości mistrza plakatu *Homage a Henryk Tomaszewski*, ale przede wszystkim kolaże rysunkowo-fotograficzno- typograficzne z serii *Women's Sensitivity*.

Do tych ogólnie określonych ram dzieła Artystka wręcza odbiorcy klucz, którym jest szczegółowe uzasadnienie formy jej realizacji przewodowej – *Mulieres in elementis*. Składać na nie będą się dwa graficzne destylaty *Oko/Ona (Oko; Usta)*. *Oko* to rysunkowa notacja o wielowymiarowym znaczeniu symbolicznym. To organ prymarnego zmysłu – zdolności widzenia usytuowanego w twarzy i jednocześnie ją definiujący. Organ percepcji i zwrotnie autopercepcji, a więc i zaczynu monologu wewnętrznego, organ dialogu ze światem i na powrót monologu. Określenie „spójrz mi w oczy” w swej istocie oznacza nic ponadto, jak spójrz na mnie z uwagą i szacunkiem dla mojego istnienia, bądź za mną twarzą w twarz. Twarz natomiast, jak zauważa Levinas, nie jest konkretnym bytem, jest czymś „abstrakcyjnym”, jest przede wszystkim „sensem”. Twarzy Innego nie można pojąć w całości i jako całości, a tym samym nie jest ona naszym doświadczeniem, ale wykraczaniem poza siebie. Relacja *le face a face* dowodzi jednego – „Twarz nie daje się osiąść, wymyka się mojej władzy”. Twarz nie odnosi do samej siebie, ale do tego, co za sobą skrywa, co oznacza, że może być dla siebie artystyczną metaforą. Twarz to również usta, organ wielu funkcji, równie niejednoznaczny, w wymowie nierzadko symboliczny. Usta kobiety to organ zmysłowy, ale również źródło obietnic zmysłowo-intelektualnych, kolebka werbalnych manifestów. Tu pojawia się słowo, dodajmy, że również obecne w roli wspólnego mianownika dla modułów wszystkich przedsta-

wień ekspozycyjnych. Jednakże należy w kompozycyjnej obecności tych słów, flag typograficznych upatrywać czegoś więcej niż ich semantycznego znaczenia. Paradoksalnie na początku słowo wcieliło się nie w pismo, a w obraz, co dla znaku czegoś przeżytego intelektualnie nie było manifestacją najwłaściwszą. *Logos* (niekiedy *rehma*), hebrajskie *dabar* oznacza nierozłączność słowa i rzeczywistości. *Dabar* oznacza zarówno słowo, polecenie, opowiadanie, jak również rzecz, sprawę, świat realny – słowu przynależy rzeczywistość, ta zaś nie może być przedstawiona z jego pominięciem. Po grecku *logos* znaczy zarówno rozum, jak i myślenie (stąd Arystoteles związał *logos* z definicją człowieka jako istoty rozumnej, stoicy zaś z boskim rozumem – twórczym ogniem warunkującym ład w świecie), ale także - jeśli nie przede wszystkim – *logos* oznaczał język. Posługujący się językiem człowiek wyznaczać będzie granice przyszłości, słuszności lub jej braku, stworzy ludzką wspólnotę myśli i pojęć. Słowa Karoliny Podoskiej to nie tylko czytelne formalnie abstrakty, które mają moc łączącą ze sobą pozostające we wspólnym związku obrazy, to jak najbardziej osobisty przekaz Artystki – refleksja płynąca z analizy fenomenu obecności *kobiet w reklamie i pro kobiecych kampanii*, a więc wyimków z jej dysertacji. Kolejnym stałym elementem kompozycyjnym, choć występującym przemiennie z motywem oka i ust, są dwa szkice aktów kobiecych (ujęcia z przodu i z tyłu), które zdają się wpisywać w dotychczasową logikę definicji jako podłoża szczegółów-akcydensów w myśl prawa realizmu poznawczego o powszechnej właściwości bytów – forma gatunkuje, a materia jednostkuje. Tak zatem kontury kobiecych aktów to potencjalna przestrzeń, w której mogą się wpisać jednostkowe egzemplifikacje konkretnych kobiecych ciał. Kolejnym, dla mnie szczególnie interesującym zabiegiem, zarówno w sensie formalnym, jak i ideowym są dziecięce portrety. Po pierwsze, dlatego że są wyrazem bezpretensjonalnej czystości i niewinności, a po wtóre, w swojej rysunkowej materii, będąc w opozycji wobec wszystkiego, co wynika z dyscypliny myślenia i warsztatu, wnoszą do całości niczym nieskazonny walor dzieła, w którym rysunek jest celem, a nie środkiem, wyczerpującym swój sens w jego ideowej niematerialności, gdzie intelekt nie przeciwstawia się zmysłom, racjonalność fantastyce. Te portretowe zestawienia, na zasadzie ich równorzędności i obiektywnej manifestacji podmiotu twórczego, uważam za niezwykle ważne. Tak oto, poza autoportretami i portretami kobiet wziętych z wizualnie rozpoznawalnego i nośnego perswazyjnie świata, widz poznaje w całości tworzywo instalacji mgr K. Podoskiej. Doktorantka zatem finalnie przygotowała cztery pięcioobrazowe zestawy, które zawieszane w przestrzeni galerii tworzą jedną spójną całość. Dzięki koncepcji ekspozycji prac należy stwierdzić, że tych dwadzieścia

prac podlega co najmniej kilkuwariantowemu oglądowi, a tym samym efektywnie daje możliwość wnikania w materię plastyczną dzieła jako całości na kilku poziomach jego ekspresji wizualnej. Choć jest to niewątpliwym walorem tej instalacji, a więc dzieła, które referuje się nie tylko poprzez sensy poszczególnych obrazów, a przede wszystkim poprzez możliwe sensy, jakie powstają w wyniku korespondencji między obrazami, gdzie tzw. „pomiędzy” jest istotniejsze od przedmiotów, między którymi się znajduje, to uważam, że największą siłą tego dzieła jest jego wewnętrzna logika, która wyklucza traktowanie go jako przedmiotu podlegającego tylko zewnętrznemu oglądowi.

Wydaje mi się, że jedynie adekwatnym sposobem percepcji, a tym samym konkretyzacji (zarówno na poziomie formalnym, jak i ideowym) instalacji *Mulieres in elementis* jest wejście i bycie wewnątrz obiektu-dzieła. Tylko perspektywa wewnętrznego oglądu daje możliwość dojrzenia napięć powstałych w wyniku nakładających się na siebie graficznych rysunków-znaków, modelunku autoportretów i portretów kobiecych, spontanicznej dziecięcej kreski czy wreszcie dyscyplinującego wszystkie te wglądy ciągu liter, układających się w fragmenty komunikatu werbalnego. Myślę również, że *Mulieres in elementis* jeśli ma cokolwiek wspólnego z kampanią pro kobiecą, to tylko przygodnie, pomimo. Dla mnie dzieło to, formalnie zdyscyplinowane, efektowne, ale bez cienia efekciarstwa, silne wizualnie, ale jednocześnie subtelne, niemal efemeryczne, to przede wszystkim mozaikowy autoportret doktorantki, będący wynikiem medytacyjnej introspekcji, jakiej dokonała świadoma siebie kobieta. Z jednej strony podmiotu filozofującego i zmysłowego zarazem, pewnej swojej jednostkowej odrębności, z drugiej, kobiety od zawsze, również dziewczynki-kobiety z koroną na głowie, która w pełni swojej dojrzałości konfrontuje swój władczy wizerunek z czymś, co na zewnątrz niej, z czymś, a nie z kimś, bo z incydentalnie wiodącymi trendami estetycznymi, które odciskają swoje piętno na ludzkich twarzach kobiet zaanektowanych przez reklamę i media społecznościowe. Warto dodać, że w tym ostatnim przypadku doktorantka korzysta z oryginalnych zasobów sieci internetu, jako tworzywa artystycznego. Ta decyzja wydaje mi się godna uznania, a to dlatego, że po pierwsze jest postawą równie twórczą, co ekologiczną – do sieci codziennie trafia niemal trzy miliardy zdjęć, z czego lwia część rości sobie prawa do adekwatnego zilustrowania świata. Zatem świadoma decyzja Podoskiej o rezygnacji z rekonstrukcji, inscenizacji czy pastiszu estetycznych i znaczeniowych ikon kobiet w modzie czy manifestacjach na rzecz społecznych idei i tzw. eventów, wydaje mi się równie cenna, co trafna.

Podsumowując, stwierdzam, że dzieło przewodowe mgr Karoliny Podoskiej jest realizacją dojrzałą zarówno formalnie, jak i w dociekaniu jego finalnego kształtu w procesie twórczym.

Konkluzja

Z analizy dokumentacji dokonań zawodowych doktorantki (z powodzeniem realizuje się na polu grafiki jako freelancerka na wymagającym, konkurencyjnym rynku), jak również przewodowego dzieła artystycznego wynika, że mgr Karolina Podoska jest dojrzałą artystką, na co wskazuje odrębność jej dzieła artystycznego, jak i jakość procesu twórczego poprzedzającego dzieło. Tym samym mgr Karolina Podoska spełnia wszystkie wymagania określone ustawą o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki do nadania jej stopnia doktora sztuki.

